

Pris-kurant å utsädes-potatis af nya sorter, importerade från utlandets för...

N. O. Grahm

Vardagstryck

National Library
of Sweden

Våren 1897.

Pris-Kurant

å

UTSÄDES-POTATIS

af nya sorter,

importerade från utlandets förnämsta förädlare,

jemte

Genomsnitts-afkastnings-tabeller

vid jämförande försöksodlingar med dessa och äldre sorter

för åren 1895—96

från

N. O. GRAHM,

Wä pr Kristianstad.

Mindre Silfvermedalj vid landtbruksmötet i Efveröd 1895.

Mindre Silfvermedalj (högsta pris som utdelades för rotfrukter) vid 18:de allmänna svenska landtbruksmötet i Malmö 1896.

Stora Silfvermedaljen vid länsutställningen i Kristianstad 1897 för kollektivsamling af utsäden.

CHRISTIANSTADS NYA ACCIDENSTRYCKERI, 1897.

Genomsnittsafkastning för åren 1895—96 vid jämförande försöksodling
å fritt fält med nedanstående potatissorter å jord i god kultur
med vanligt odlingssätt.

Ordningsnummer efter stärkelse- skörd pr hektar	Sorternas namn	Stärkelse- procent	Skörd pr hektar i kilogram		Importerad
			Potatis	Stär- kelse	
1	Paulsens Gloria.....	23,85	25170	6003	1895.
2	» Frigga	22,35	20550	5116	1893.
3	» Morphy	19,6	24340	4771	1895.
4	» Phöbus.....	21,8	20880	4551	1895.
5	White Elephant	18,25	24050	4389	1893.
6	Paulsens Athene	20,3	21430	4350	Äldre odling.
7	» Montblanc ..	19,65	22010	4325	1895.
8	Duke of Albany	17,45	24400	4257	1893.
9	Champion	20,1	21000	4221	Äldre odling.
10	Paulsens Blaue Riesen	15,85	26420	4187	» »
11	» Cäsar	18,25	21410	3907	1895.
12	Foderpotatis.....	16,2	23850	3863	Äldre odling.
13	Paulsens Viola.....	22,55	16990	3853	» »
14	» Aspacia.....	19,7	17790	3553	» »
15	Svartpotatis	17,4	20190	3514	» »
16	Early Regent	16,65	20560	3423	1893.
17	Richters Imperator....	19,4	16880	3275	Äldre odling.
18	Paulsens Rothauge....	18,8	16180	3034	1895.
19	Sharpés Victor	16,85	14430	2431	1893.
20	Paulsens Juli.....	14,1	16180	2281	1895.

Genomsnittsskörden för hela Preussen var år 1895: 12894 kg.; 1896: 11067 kg.

En medelskörd beräknas till 10778 kg. pr hektar.

För år 1895 års försök har utförligt redogjorts i Kristianstads Läns Hushållningssällskaps tidskrift för 1896, och inflyter nämnda redogörelse äfven i redogörelsen för adertonde allmänna svenska landbruksmötets förhandlingar i Malmö, hvar-till för öfrigt hänvisas.

1895 stälde sig för öfrigt betydligt gynnsammare än 1896, såväl med afseende på skörderesultatet och stärkelseprocenten, som äfven med afseende på valet af försöksfält. För att kunna profva lerjordens inflytande på de olika potatissorterna valdes nämligen 1896 ett fall der raderna gingo något ner på ler-jorden. För öfrigt var jorden i betydligt lägre kulturkraft än år 1896, i fjerde grödan efter trädan, så att den icke ens kunde jämföras med den vanliga potatisjorden på almbotten, samt visade sig lida stor brist på kali.

Det gångna året 1896 har för potatisodlingen på Kristi-anstadsortens sandmylla på grund af den starka torkan i Juli varit särskildt ogynsam, särskildt hvad stärkelsebildningen be-träffar. På den bättre almjorden har deremot både skörden och stärkelseprocenten varit betydligt högre än från sandjorden, hvilket eljest icke brukar vara förhållandet.

Hvad de olika sorterna beträffar, hafva Morphy, Cäsar och Montblanc visat sig tåla torkan utomordentligt väl, under det Blaue Riesen visat sig icke passa för torra lägen och på grund af sin låga stärkelsehalt vara af mindre värde för sprit-tillverkning. Richters Imperator har 1896 gett en utmärkt skörd, under det Champion gett en i förhållande till 1895 dålig skörd.

Gloria och Phöbus hafva på grund af sin längre växttid betydligt bättre tillgodogjort sig åkerns växtkraft och jäm-sides med Imperator, isynnerhet på almjord, gett högre skörd med 2—3 % högre stärkelseprocent. White Elephant och Duke of Albany hafva äfven detta år häfdat sin utomordentligt höga afkastningsförmåga och visat högre stärkelsehalt än 1895 samt kunna rekommenderas som rikt gifvande matpotatis. Early Regent har visat sig betydligt underlägsen andra sorter. År

mindre lämplig som matpotatis, både hvad form och smak beträffar, samt kommer därför icke att utbjudas till salu. Likaså Viola som i genomsnitt ger för låg afkastning.

De tidiga sorterna Sharpés Victor, Juli och Rothauge ledo mest af torkan, som brådmognade dem för snart, så att afkastningen blef lägre. Tidigast färdig af alla var Victor, å fritt land redan duglig för upptagning den 24 Juni samt fullkomligt mogen den 15 Juli. Paulsens Juli är något senare och icke fullt så vacker till formen, men ger högre afkastning. Rothauge, mogen i slutet af Augusti, ser särskildt ut att lämpa sig å halfträda för den lättare jorden, då den under åren 1895—96 gett en medelafkastning obetydligt lägre än Imperator, med samma stärkelsehalt, men betydligt tidigare mogen, så att jorden kan bli färdig till rågsådden den 15 September.

Under nuvarande tryckta förhållanden för potatisodlaren, såväl som för bränneri- och stärkelledägaren, finnes intet säkrare medel att få potatisodlingen vinstgivande, än att endast odla de afkastnings- och stärkelserekaste potatissorterna, samt hellre hålla sitt potatisfall i högre kultur på begränsadt arealområde än utsträcka rotfruktsodlingen till större område, än man hinner gödsla väl.

Det gäller då framför allt att välja de för jorden mest passande sorterna, och är det alltid skäl att försöka olika sorter under mer än ett år.

Med passande nya sorter kan man säkert få 25—50 % högre skörd på samma areal, som dessutom är betydligt hållbarare, och som tål hur mycken gödning som helst, hvarför man icke bör spara på kväfve och kali.

Jag tillåter mig äfven anförä några ord af Professor Delbrück (föreståndare för sprit- och stärkelseafdelningarne vid Högscholan i Berlin) ur ett föredrag, hållet till firande af tyske Kejsarens födelsedag i Kungl. landbrukshögscholas aula i Berlin den 26 Januari 1897.

Föreläsarens uppgift var att visa den tekniskt vetenskapliga, såväl som det praktiska landbrukets utveckling på bryggeri-, bränneri- och stärkelsefabrikationens område. Den teoretiska och praktiska vetenskapen hade räckt hvarandra handen i de af staten understödda försöksstationerna, och på deras basis hade Tyskland nått sin höga ståndpunkt på socker-, bryggeri-, sprit- och stärkelsefabrikationens område, dessa landbrukets

naturliga binäringar. Särskildt på sprit- och stärkelsefabrikationens område hade de tyska sprit- och stärkelsefabrikanternas kulturstation uträttat mycket. Sjelfva materialet för försöksarbetet med olika nya potatissorter hade dock lemnats af män sådana som Richter och Paulsen, hvilka genom det mödosamma arbetet med uppdragandet och förädlandet af nya värdefullare potatissorter lagt sjelfva grundvalen för den tyska potatisodlingens rentabilitet med nuvarande miserabla priser.

Vidare hade genom F. Heines, Kloster Hadmersleben, mer än tioåriga pröfnings- och försöksverksamhet urvalet och utbredningen af de bästa sorterna gett ett sådant resultat, att Tysklands genomsnittsskörd höjts med 20—25 %, på samma gång som genomsnittsstärkelsehalten stigit med cirka 1,5 %, så att ett absolut missväxt- och olycksår nästan vore omöjligt på detta område.

Äfven för vårt land torde en flerårig försöksverksamhet vara enda medlet att erhålla tillförlitlig kännedom om de olika sorternas odlingsvärde för oss, isynnerhet som nya sorter dyka upp som svampar ur jorden. Kostbar samt tids- och arbetsödande som en dylik försöksverksamhet är, kommer jag äfven för framtiden att endast importera och anställa försöksodling med de sorter som hos Herr F. Heine gett bästa resultat, jemte några af de bästa äldre sorterna, och som jag dessutom redan från början fotat min försöksodling på samma grundprinciper, är jag förvissad om att på denna väg säkrast nå ett för potatisodlaren exakt resultat.

Inneslutande mig i Herrar potatisodlares benägna bevägenhet, har jag nöjet utsända min första priskurant, under förhoppning att nu och framdeles kunna efter noggrann pröfning erbjuda det bästa kontinenten har att erbjuda af nya potatis-varieteter.

Wä pr *Kristianstad* den 1 Februari 1897.

N. O. GRAHM.

Försäljningsvilkor:

Levereras i mån af tillgång, så fort väderleken tillåter, i April, fritt Ovesholms, Skepparslöfs eller annan af mig bestämd jernvägsstation i orten, mot efterkraf, eller vid afhämtning på platsen, pr kontant. Försändas i nya spanmålssäckar, som debiteras till inköpspris, men ej återtagas. Order expedieras efter dato i tur och ordning, och mottagas inga order efter den 25 Mars. För sort som är slutsåld, lemnas annan dermed jemförlig till priskurantens pris, så vida icke köparen å ordern eventuellt påpekat viss sort.

Om tydlig post- och jernvägsadress anhålles.

Af nedanstående sorter äro följande:

Tidiga matpotatis.

Sharpés Victor. Engl. Berömd drifbänkspotatis, hvit med vacker ovalrund form, slät med gult kött, mycket välsmakande. Den vackraste och tidigaste af alla i handeln förekommande.

Pris pr 10 kg. 2,50; pr 50 kg. 9 Kr.; pr 100 kg. 15 Kr.

Paulsens Juli. Tyskl. Aflångt njurformig matpotatis, slät, hvit med gult kött, hög afkastning och god smak. Fordrar kraftig varm jord.

Pris pr 10 kg. 1,50; pr 50 kg. 6 Kr.; pr 100 kg. 10 Kr.

Medeltidiga.

Duke of Albany. Engl. Ovanligt storvuxen, rundad, njurformig, hvitröd, slät matpotatis med utomordentligt hög afkastningsförmåga, som vida öfverträffar rosenpotatis.

Pris pr 10 kg. 1,50; pr 50 kg. 6 Kr.; pr 100 kg. 10 Kr.

Paulsens Rothauge. Afkastningsrik fin mat- och fabrikspotatis för lätt sandmylla i god växtkraft. Tillplattadt rund, hvitröd med medeldjupa röda ögon. Passar särskildt för halfträda och tidig bränvinsfabrikation, isynnerhet som den är be-

tydligt tidigare och medelskörden har varit mest lika hög som Richters Imperator och stärkelsehalten ungefär jemngod.

Pris pr 10 kg. 1,50; pr 50 kg. 6 Kr.; pr 100 kg. 10 Kr.

Medelsena, mogna i September.

Paulsens Morphy. Hvit, medelstor, rundadt aflång, stärkelserik mat- och fabrikspotatis med djupa ögon, hopsnörda former och utomordentlig afkastningsförmåga, särskildt ägnad för torra förhållanden samt hållbar. Blir i våta lägen vid mycken nederbörd i Augusti lätt skorfvig. Har hos W. Paulsen gett den högsta genomsnittsfkastningen för de sista fem åren med 5000 kg. potatis och 3,400 kg. stärkelse pr år och hektar mer än Blaue Riesen.

Pris pr 10 kg. 2,50; pr 50 kg. 9 Kr.; pr 100 kg. 15 Kr.

Ett mindre parti, något skorfvigt men fullt dugligt till sättpotatis, utsäljes till 10 Kr. pr 100 kg.

Paulsens Cäsar. Fabrikspotatis och foderpotatis af utomordentlig afkastningsförmåga, särskildt ägnad för torra förhållanden. Hvit, rund, djupögd. Gaf under åren 1891—94 hos W. Paulsen lika hög afkastning som Blaue Riesen och något högre stärkelseskörd.

Pris pr 10 kg. 1,50; pr 50 kg. 6 Kr.; pr 100 kg. 10 Kr.

Paulsens Montblanc. Fabrikspotatis för medelgod jord. Hvit, rund, stor, djupögd, stärkelserik. Har på tvänne olika platser i orten under 1896 gifvit mycket hög afkastning samt å bättre sandjord stått sig utmärkt mot torka.

Pris pr 10 kg. 1,50; pr 50 kg. 6 Kr.; pr 100 kg. 10 Kr.

White Elephant. Amerik. matpotatis. Utmärkt vacker, rundadt aflång, fullkomligt slät, mycket välsmakande och lättkokt matpotatis med utomordentlig afkastningsförmåga.

Pris pr 10 kg. 1,50; pr 50 kg. 6 Kr.; pr 100 kg. 10 Kr.

Richters Imperator. Gammal välkänd sort af säker stam och fullkomligt acklimatiserad. Mycket välrenommerad här på orten, som en afkastnings- och stärkelserik fabrikspotatis, hvilken på sandjorden också blir god matpotatis.

Pris pr 100 kg. 6 Kr.

Sena, nya, hållbara.

Paulsens Phöbus. Utmärkt vacker och välsmakande medelstor bordspotatis, vit, rund, med flacka ögon, kokar oöfverträffligt. På grund af sin höga stärkelsehalt och afkastningsförmåga äfven lämplig för fabriksändamål. Har här gifvit bästa resultat på kali-rik alm- och lerbotten med god kvävegödning.

Pris pr 10 kg. 1,50; pr 50 kg. 6 Kr.; pr 100 kg. 10 Kr.

Paulsens Gloria. Hvit, aflångt njurformig, medelstor mat- och fabrikspotatis med utomordentligt rik afkastningsförmåga och högsta möjliga stärkelsehalt, 1895 24,6 %. Passande för stärkelsefabriker. Har samma fordringar på jordmån som Phöbus.

Pris pr 10 kg. 1,50; pr 50 kg. 6 Kr.; pr 100 kg. 10 Kr.

Sena, något äldre; mogna i slutet af September.

Paulsens Frigga. Hvit, rund, medelstor, mycket stärkelserik mat- och fabrikspotatis, som under en följd af år gaf högsta stärkelseutbytet i Kloster Hadmersleben. Fordrar god, kraftig jord. Passande för stärkelsefabriker.

Pris pr 100 kg. 8 Kr.

Paulsens Aspacia. Ljusröd mat- och fabrikspotatis, ovalt rundad, slät, för våta lägen. Går af alla försökta sorter säkrast till å sandad mossjord.

Pris pr 100 kg. 8 Kr.

Richters Juvel. Ljusröd, ovalt aflång, slät, utmärkt god matpotatis för lätt, god jord; upptagen 1896 på försök efter utsäde från Svalöf. Kom 1896 på N:o 9 och höll 23,7 % stärkelse. Passande för stärkelsefabriker.

Pris pr 100 kg. 8 Kr.

Paulsens Blaue Riesen. Storvuxen, blå foder- och fabrikspotatis för icke allt för lätt jord, med utomordentligt hög afkastningsförmåga, men mycket låg stärkelsehalt. Hållbar å lera i våta lägen.

Pris pr 100 kg. 6 Kr.

Om benägen rekommendation hos vänner och kolleger an-
hållles värdsammast.